KORTE BESCHRYVING

van

HET LEVEN,

Den Lof en Grootheden van de Koninglyke princesse de

H: REYNELDIS,

MAEGD EN MARTELARESSE.

Die gewierd word tot Sancten by Halle in Henegouw en 16 July, eene bezondere patroonersse, tegen den rand, de peste, en andere soorten van kortzen tegen e lammigheyd of geraektyd, tegen alle kwaede zeeren n andere diergelyke kwalen,

Dat meer is, de bezetenen, de blinden, dooven en reupelen in handen of voeten, hebben van gelyken aere hulp gewaer geworder in hunne ellenden.

Uyt het fransch in onze Nederduytsche tael getrouwelyk overgezet door Æ. I. V. B.

TOT HALLE.

By DETRIE-TOMSON, boek-drukker en boekverkooper.

WAERSCHOUWING

TOT DEN LEZER.

Aenmerkt voor eerst, dat dit boeksken, niet en heeft den naem van historie of legende, maer wel van lof beschryving: de welke eygentlyk niet en veraeld de lofweerdige daden, maer de zelve als lofweerdig zynde voor oogen stelt. Die verdierende met hare schoonste omstandigheden en die ook als levenmakende, met te betoonen tot wat eynde zy eygentlyk waeren strekkende.

Gy zult hier van eenige trekken, zien in't lezen van dit boeksken, en dat het genoemd word korte beschryving van den lof etc., voor zoo veel dat het maer een kort begryp en is van een meerder werk het gene metter tyd zoude konnen gemaekt worden.

Aenmerkt daer-en boven, als dat wy komen te spreken van de grootheden van de HEYLIGE REYNILDIS wy voor eerst verstaen de grootheden, die hare afkomste haer heeft gegeven, in twee ongemeyne uytstekendheden, de een is, dat zy uyt dien doorlugtigen en de koninglyken stam, uyt den welken de grootste koningen van heel het Christendom voorts komen, de andere, dat zy maegschap is van een bynaer ongeloofelyk getal van Heyligen. Ten tweeden, van de grootheyd die zy haer zelven bezorgt heeft door hare vemaerde deugden en haer heylig leven. De derde grootheyd, is de uytnemende glorie, tot de welke God haer in den hemel verheven heeft, en de achting en eerbieding, die de menschen haer op den wereld betoonen, ter oorzaeke van de wonderlyke genezingen, die men door haere voorspraeke verkrygt.

Aenmerkt ten laetsten dat dit boeksken aen geene mans of vrouwen den naem van H. toeschryft, als ingevolge van de auteurs, die de zelve met dien glorieuzen by naem vercier hebben.

KORTE BESCHRYVING

VAN DEN LOF EN LEVEN

van de

H: REYNELDIS,

MAEGD EN MARTELAERESSE.

Het is buyten twyffel dat de schoone daden verheft worden naer de groote of kleyne weêrdigheyd van den genen die de zelve komt uyt te werken: ik moet dan vervolgens bekennen, dat ik eenen onvergelyken mis-slag zoude bedryven, waer 't dat ik in het voornemen van te verhaelen de vermaerde deugden van deze doorlugtige princesse, veronachtzaemde dadelyk voor oogen te stellen den wondelyken glans, die haere hooge geboorte haer héeft gegeven, doòr het groot getal van koningen en heyligen, aen de welke zy door de zelve maegschap geweést is. Zoo gaen ik hier dan doen verschevnen twee schaeren van de doorlugtigste van deze helden. De eerste zal wezen van keyzers en koningen, die verheven geweést zyn op de hoogste throonen des werelds.

De tweede: van H. man en vrouw persoonen, die tegenwoordig den Hemel bezitten.

§. 1.

De afkomst van de Heylige Reneldis.

1. Pharamond den eersten koning van Vrankryk trouwde Argotte, de dogter van den koning van Cymbrien.

2. Clodius, zynen zoòn, hadde tot vrouwe Basine, dogter van den koning van Turringen van de welke geboren wierd Alberon of Alberic.

3. Alberon uyt den throon van Vrenkryk gestooten zynde, door het geweld van zynen monboir, is geheeten geweést koning van Oost-Vrankryk, hy trouwde de dogter van den koning der Ostrogotten, Zuster van Theodoricus, koning van Italien.

4. Waubert den eersten, hunnen oudsten Zoón koning van Ardenen geheeten, trouwde Lucia, Zuster van den keyzer Zenon.

5. Waubert den tweeden, raeds-heer van Roomen, Souvereynen graef van Henegouw, van Ardenen, van Alsacien etc. trouwde Clotildis Zuster, dogter van Attalarie, koning van Italien.

6. Waubert den derden, graef van Henegouw, van Alsatien, van Ardenen, van Namen van Cameryk, hertog van Lobes, etc., trouwde Amelberg Geertruyd, dogter van Carolomannus en zuster van Pipyn, van Landen, hertog van Brabant Het is uyt dit houwelyk dat gesproten is de H. Amelbrega, de welke de moeder was van onze H. princesse Reyneldis.

§. 11.

De koningen, die uyt dit geslagt zyn voorts gekomen:

Vervolgens deze afkomste, is onze Princesse maegschap geweést, voór eerst aen meer als twintig keyzers, waer van acht waeren van het huys van Vrankryk, en voor het minste 12 van het huys van Oostenryk.

Ten tweeden aen meer als 70 koningen en oo veel koninginnen.

Ten derden aen aerts-hertogen, princen en rincessen van koninglyk bloed zonder getal.

§. 111.

De Heyligen, zoo man als vrouw persoonen, die dit zelve geslagt aen den hemel geheven heeft.

Onze H. Princesse heeft het geluk van in den hemel te zien meer als honderd en dertig heyligen of zalige, zoo mans al vrouwen, alle van koninglyk bloed, en van het maetschap van onze Heylige.

Onder de naeste zyn; de H. Clotildis haer oud-groot-moeder, den H. Wirgerus haeren vader, de H. Amelberga haere moeder, den H. Albertus, haeren broeder de HH. Pharaildis en Gudula haere zusters.

Den Zaligen Pipyn, eersten hertog van Braband, den zaligen Wautbertus IV, graef van Henegouw, haere oomen.

De H. Ita, of Hubergi, de H. Bartilla, haere moyen.

Den H. Grimoaldus, den H Monoaldus, den H Venantius, den H. Hidulphus, den H Dentelinus, haer cosynen.

De H. Geertruyd, de H. Begga, de H. Waldetrudis, de H. Aldegondis, de H. Ave of Agie, de H Madelberta, de H. Aldetrudis, de H. Landrada, de H. Reynolfa, de zalige Agnes en Walfetrudis, etc.

§ IV.

Amelberga in haer houwelyk.

Zommige hebben geschreven, dat de princesse Amelberga vooi haeren eersten man hadde Theodoricom, hertog van Lotteringe, van welken zy maer eene dogter en kreeg, de gene Pharaildis genoemd wierd, de welke trouwde met den prince Guido, met wie zy door anderlinge toestemming in geduerige reynigheyd leefde.

Maer andere (zonder gedagtenisse van dit houwelyk te maeken) houden staen dat de Princesse Amelberga getrouwt was met Witgerus, prince van t'bloed, graef van Condé, en maegschap aen den koning Dagobertus, en dat uyt dit houwelyk vier kinders voort-gekomen zyn: den H. Albertus bischop van Cameryk, de H Pharaildis patroonersse van Gend. de H. Reyneldis maegt en martelaeresse, de H. Gudula of Gondula maegt, en patroonersse van Brussel.

§. V.

De kindsheyd van de H. Reyneldis.

Zy wierd geboren in de stad Condé, eene van de eerlykheden van haeren vader. Men bemerkte in dit kind van haere kindsheyd af, eene groote genegendheyd tot de deugd. Haere H Moeder begaf haer zeer vroeg tot het oeffenen van deze edele plante de welke scheen te beloven ongewoonelyke vrugten op zynen tyd voor den dag te brengen: het was zoet en aengenaem om te aenschouwen deze groete prin-

esse met haer kindeken tusschen haere armen oende de pligt van eene verliefde moeder en an eene ieverachtige onderwystersse. Ach! oe blaesde zy haer tusschen het kussen en de noederlyke omhelzingen, in de ooren, gedue-ig de gebenedyde naemen van *Jesus en Maria*: net wat eenen iver sprak zy haer van God, van zyne liefde, van zyne grooteyd, van zyne scooneyd, van zyne goedeyd, etc. met wat eene vierighey l leyde zy haer allengskens tot de ken-nis van alle het gene ons H. Geloof raekt, bo-ven al trachte zy haer de liefde tot God wel diep in de ziele te penten en den afkeer van de alderminste zonde. Alle zamen-spraken van deze H. moeder met haer kindeken, was geen ande: als van deugden die haer jaeren be-taemde: en het is wel te gelooven, dat zy haer willende den maegdelyken staet zeer aenpryzen, zy haer den klynen *Jesus* tot eenen Bruydegom door deze deugd toe zeyde: maer dat zy (om dezen kostelyken schat te behouden) behoorde te hebben eene liefde en teere devotie tot de H. moeder Gods en den Engel berwaerder. Het en is ook niet te twyfelen, of deze H. moeder heef: van de eerste jongheyd af getragt in het hert van haer dogterken over-te-zetten de groote genegendheyd, die haer heel geslagt tot den armen gehad heeft, waer in zy haer met exem-pel is voorgegaen, waerom zy by-naer noyt de arme menschen en bezogte, als vergezelschap met haere lieve Reyneldis: zy en dede by-naer geene aelmoessen, als doo: haere teere hande-kens, en dat tot dien eynde, om haer deze edele

bermhertigheyd als ingeboren te maecken. Dit zyn de eerste inprintingen van deugden die de goede moeder dede in de ziele van haere dogter. Maer voor zoo veel zy haer zeer bekwaem ende aenemende zag tot de hoogste volmaektheyd, zoo liet zy de rest op haere nichte de H. Geertruyde, de welke onvergelykelyk was in de behendigheyd van den jongen Adel tot de volmaekte deugd te bestieren. Zy zond haere Reynildis, op dat zy door deze meesterlyke hand zoude ontfangen de uytterste trekken van de volmaektyd, aen deze H. Abdisse en inderdaed, en lukte 't niet minder in den persoon van Reynildis, als't haer te voren gelukt was, ten opzigte van haere zusters Pharaildis, en daer naer in Gudula haere jongste zuster.

§. VI.

De Jongheyd van de H. Reyneldis.

Zy en was maer dertien oft viertien jaeren oud als waneer zy voor de eerste reyze verscheen in het hof van den Koning, vergezelschap met haeren Vader ende Moeder. De schoonheyd van haer aenschyn, ende zoete hoog geborenheyd, die in alle haere bewegingen uytscheynden, die onstelden zoo magtig den jongen Edeldom, dat sommige zich tot haeren Vader begaven, en hem van dan af zyne Dogter ten houwelyk verzogten. Den Prince door de vrymoedigheyd, die hem ingebooren was, antwoorde dat het nog geen tyd en was aen Reynildis van trouwen te spreken, terwyl zy eerst was gekomen uyt de school van de H. Geertruy-

de, aen de welke hy haer hadde gezonden ten eynde zy aldaer eer zoude geleerd hebben te leven als een volmaekte diensmaegd des heeren, als wel gelyk eene Hofsche Princesse. Waerom dat hy hadde voorgenomen haer nog eenige jaeren by hem te houden, om door den tyd te ondervinden, oft zy standvastig was in de oeffeninge van de deugd, die zy geleerd hadde van deze groote Abdisse, en dat men voorts zoude zien, wartoe dat God haer zoude schikken. Niet tegenstaende deze uytvlugten van den Prince, warender evenwel, die deze jonge Princesse opentlyk ten houwelyk verzogten. Dezen voorstel versloeg zonder twyffel deze onnoozele ziele, en maekte haer terstond heel verstelt. Naer alle deze dingen antwoorde zy hun met haere gewoonelyke zeegbaerheyd dat zy een ander voornemen hadde ende overzulks hunne gedagten op andere zouden laeten vallen. Dit gezeyd hebbende, heeft zy terstond met eerbieding haer afscheyd genomen. Het is te gelooven dat zy aenstonds ging vinden haer vader en moeder, om van hun met groote neerstigheyd te verzoeken, dat zy haer zouden willen toelaeten in haere voornemen te volherden, van geene genegentheyd tot eenen sterffelyken man in haer hert laeten te komen: dat dezen raed haere vrouw moeder haer hadde gegeven, als wanneer zy nog heel klyn was, dat het zelve haer honderd en honderd mael van de H. Geertruyde bevolen was en de dat zy vervolgens hadde vastelyk voorgenomen haer aen *Jesum-Christum*, heel toe-te-eygenen.

Den Prince en de Princesse, die niet zoo zeer en wensten als hun kind aen God te zien opdraegen, thoonende dat zy grootelyks voldaen waeren in haer H. voornemen, het gene zy daer-en-tusschen standvastig vervolgde: en dat zy haer zouden helpen in zoo regtveêrdig en H. voornemen. Dit was genoeg om haer in het zelve bewegelyk te doen volherden.

Gudula van Nyvel wedergekeerd zynde, verklaerde het zelve voornemen te hebben met haere zuster. Eene dobbele vreugd voor deze Ouders. Deze jonge Princesse en gaven geene andere antwoord (aen alle degene die hun vriendschah kwaemen te verzoeken) als dat zy vastelyk hadden voor hun genomen te leven in zuyverheyd, en dat zy door allen het geweld dat men hun zoude konnen aendoen, daer niet en zouden van weyken.

§. VII.

Den Prince Wilgerus en zyne Huys-vrouw gaen in een Klooster.

Deze heylige zielen, ziende hunne dogters door alle deze geweldige vervolgingen ten minsten niet waggelen, lieten hun voorstaen den tyd gekomen te wezen van dat groot werk, dat zy van over lang hadden in zin gehad, uyt-te-werken. Dit was het, dat zy van het beginsel af van hun houwelyk hadden vastelyk voorgenomen, van met hun byder over-een kominge de wereld te verlaeten; en hun in een Klooster te begeven, naer dat God hun erfgenamen zoude verleent hebben, die door hunne autoriteyt en

goed exempel zouden konnen versterken en vast-stellen hunne onderdaenen in het Catholyk Geloof, het welk nog niet vast genoeg en was gewortelt in een deel van het volk van dat land: en zy hadden gewaer gèworden, dat hun voornemen aen God behaegde: want weynige dagen te voren eer de Princesse Amelberga kwam te geliggen van de klyne Gudula, eenen Engel versheynde voor haer, en zyde voor eerst, dat het kind dat zy in haer lichaem droeg, was de laetste vrugt van hun houwelyk: dat het eene dogter zoude zyn van groote heyligheyd ende dat zy in volkome zuyverheyd zouden leven voor zoo veel hun raekte, dat zy zoude mogen in 't werk stellen de volbrenginge van hun voornemen, welk zy hadden, van hun in een kloosterlyk leven te begeven, zoo haest hunne dogters zoude bekwaem zyn om hun zelve te bestieren zonder hulp. Zy beschikten dan alle hunne huys-zaeken, en verklaerden de Princessen hunne dogters erfgenaem van alle het gcen zy bezaeten, en lieten hun de magt, van het zelve naer hun goed dunken te disponeren. Zy verlieten de wereld met een kloekmoedigheyd en begaven hun volkomentlyk tot God. Den Prince maekte zig Religieus tot Lobes, en de Princesse begaf zig onder de bestieringe van haere nigte de H. Aldegondis, eerste Abdisse van Manbeuge, alwaer zy beyde weynigen tyd kwamen te leven; maer genoeg om te bekomen eene vermaerde heyligheyd, en om eene volkomentlyke gelukkige dood te sterven. Zy zyn beyde tot Lobes begraeven.

§. VIII.

Nieuwe aenstooten voor de jonge Princessen.

Zoo haest als men in het hof gewaerd wierd, dat den Prince Wirgerus met de Princesse zyne huys vrouwe Religieusen geworden waren, veele van de edel-lieden geloofden dat zy hunnen tyd moesten waer-nemen, zig laetende voorstaen dat het gemakelyk zouden wezen de kloekmoedigheyd van de jonge Princessen te boogen, aengezien zy nu huns zelfs waeren, en buyten de bescherming van hunne ouders; de vervolgingen waeren zeer moeyelyk en hertnekkig, meer als voren, en hoewel zy te kennen gaven aen alle de gene die hun presentserden (dat zy nooyt zoo verre zoude komen) zoo haest den eenen was afgezeyd, zoo volgde den anderen (ja sommige waeren zoo vreed dat zy meynde de oudste vervaer te maken) haer drygende haere landen te verwoesten, en het vuer in haer paleys en kasteel te steken, waer 't dat zy volherde hun te affronteren, met haere hertnekkige verstootinge, zy antwoorde als eene kloekmoedige dogter, dat waer het zaeken zy voor hun namen als onregtveerdige, en gepassionnerde te handelen, dat zy wel zag dat zy haer ligtelyk kosten van alle haere goederen berooven, maer dat zy nogtans zoo veel niet kosten, dat haer hert in 't minste zoude wyken van het gene zy hadde voorgenomen van voor geenen anderen eenige liefde te hebben, als voor haren Godelyken Bruydegom *Jesus-Ghristus.* Maer niet tegenstaende deze volherdinge en standvastigheyd

zoo en liet zy niet groote zorge en vreeze te hebben voor de deugd, die zy meer achte als haer leven. Hoe meniglyk kan men peyzen dat zy haeren toevlugt tot God nam! hem vertoenende de benauwtheden, die haer droevig hert peynigde; hoe menigmael ded zy hem haere minnelyke klagten! helas mynen alderzuyversten Bruydegom, deze stryden zyn my zeer hert! mynen God waerom hebt gy my boven andere begaeft met dien valschen schyn van goederen, die de menschen daer-en-tuschen met zoo grooten drift zoeken te krygen? Ach waerom en hebt gy my niet van onedele en slegte verworpene menschen laeten geboren worden, waerom en hebt gy my niet een mismaekt lichaem gegeven! het gene in de hoogen van deze hovelingen alzoo afgryzelyk zoude hebben geschenen, en dat het hun zoo grooten af-keer van my zoude hebben konnen doen krygen; als zy nu liefde tot my schynen te hebben; ongelukkige Princesse als ik ben! ongelukkige schoonheyd, ellendigen edeldom en rykdommen als geschikt tot myn ongeluk, wat pynen komt gy-my aen te-doen! ende wat kost gy my traenen! dry oorzaeken, zeyde zy tot haer zelve, zynder die ons doen verzogt worden, den edeldom, de schoonheyd en rykdommen: alle deze dingen zal ik verre van my doen. Voor eerst zal ik myne zeyden kostelyke kleederen uyt doen, en ik zal my met eene slegte stoffe ofte gelapte vodde bedekken. Degene die my niet en zullen kennen, zullen my voor eene arme bedelaeresse aenzien; en degene die

my kennen (ziende my in zoo slegt gewaet) zullen hun laeten voorstaen dat ik door een groot ongeluk van zinnen berooft ben. Ten tweeden zal ik door veel vasten en andere strengigheden, maken dat de schoonheyd van myn lichaem, gelyk de sneeuw van de heete zonne verdwynen zal. Wat de rykdommen aengaet, die wil ik my ganselyk kwyt maeken om den armen te helpen. Boven al dat, zal ik my openbaerlyk aen God opdraegen door de belofte van zuyverheyd, en door eenen geestelyken doek, ofte dwyle, die ik uyt des Bisschops handen ontfangen zal op dat hieder bekent zy, dat ik geenen vryen wille meer voor my zelven en hebbe.

Zy openbaerde haere voornemen aen haer zuster Gudula, de welke oordeelende dat dit zonder twyfel zoude eenen zekeren middel zyn om hun byde te verlossen van alle deze perykeleuse liefcoseryen, zoo wilde zy haer hier ook aenhouden.

§ IX,

Zy doen gelofte van zuyverheyd en doen eenen doek ofte dwyl aen.

Zy gingen naer Kamerlyk met opzet van zig zeer streng aen God te verbinden door eene onbrekelyke gelofte van eeuwige zuyverheyd. Alsdan was den H. Aubertus bisschop aldaer, die den H Aubertus hunnen broeder in het bisdom gevolgt was, ende den genen weynig te vooren aen de H Amelberga hunne moeder, den dwyle van geestelyke weduwe gegeven hadde, die men aen niemand plaegt te geven

ls aen de weduwen van goed leven, die voor-
genomen hadden in dezen staet altyd te willen
volherden.

Dezen H. bisschop verstaen hebbende het voornemen van dezejonge Princessen, omhelsde in Gods naeme deze twee offerhanden, die gekomen waeren om in het gezigt van de H. kerk opgeoffert te worden. Hy ontfing hunne beloften, in de tegenwoòrdigheyd van al het volk: en daer naer gaf hy hun den geweyden doek: die de maegden alleen toekomt, die alles versterken dat aen de engelsche deugd tegenstrydig is, welk gedaen zynde keerden zy wederom naer Condé.

§. X.

Zy ontlasten hun van alle hunne goederen vertrekke hun uyt het gezelschap der menschen.

Zy deden terstond te koop stellen de vermaerde stad Condé, de oude woonplaetze van de prinsen van het bloed, met alle haren aenhang, en generaelyk alle hunne andere goederen die ontelbaer waeren, gelyk in hunne oude legende beschreven staet.

Daer van wierd eenen staet gemaekt, die zeer groot was om eensdeels toe-geygent te worden aen verscheyde geestelyke fondatien, als zynde huyzen, Gods-huyzen om de pelgrims te ontfange: om aldaer weezen op-te-voeden, en de weduwen hun te vertrekken, etc. Eensdeels om ter hand te hebben om voortaen te bezorgen levens-middelen en kleederen aen alle hunne arme onderzaeten. En zy hielen voór hunzelven niet meer als een dorp dat het minste van alle

van weerde was om aldaer te woonen, en met hun kleyn huys-gezin te leven niet meer als princessen, maer als slegte menschen.

Het dorp genaemd Sancten (dat men zegt eertyds eene stad gewest te zyn) viel ten loteaen de H. Reynildis, en Hamme (dat is een dorp gelegen tusschen Brussel en Mechelen) aen de H. Gudula; haere zuster.

§. XI.

Het vertrek van de H. Reynildis tot Sancten.

'T is in deze plaetze, dat zy een heel wonderbaer leven geleeft heeft; de vermaerde deugden, die zy aldaer oeffende, om haer ongeloovelyke ootmoedigheyd, haer geduerig gebed, haere bermhertigheyd tot den armen, en ongeloovelyke verstervingen; en om de leste kwyt-maekinge van het gene zy zoo wynig inkomen hadde, en van alle gemakken des lichaems. Om te beginnen van haere ootmoedigheyd, die den grond van allen geestelyken bouw moet wezen, verliet zy haer paleys, 't gene nogtans zeer groot en kostelyk was, om haere woonplaetze te stigten op eene hoeve. Zy liet dan alle haere kostelyke kleederen, en zy kleede haer met een slegte en grove stoffe. Zy en nam nog knegten nog meyten, dan voòr zoo vele die tot de landbouwinge en een kleyn huyshouding noodig waren, onder de gene deze groote princesse schynde de dienstmaegd te wezen van alle de andere, want zy diende hun aen tafel, bragt hun het eten schonk hun te drinken, en zelve dede zy aen de meyten hun schoenen uyt en reynigde de zelve; zy trok

eene princesse van het bloed wel betaemde: het was de bloote aerde die zy met asschen bestroyde; en daer op eene schrikkelyke en s'ekende hairen sargie gespreyd. Hier op was 't dat zy haer arm lichaem tot een weynig ruste begaf. Wie zal dan verwonderd wezen? dat God van dan af menige mirakelen dede door de handen van deze princesse, wiens deugden zoo wonderbaer, en de strengigheden zoo ongeloovelyk waeren.

§. XII.

Zy geeft de eerlykheyd van Sancten aen het klooster van Lobe.

Onder deze geestelyke genugten mishaegde 't haer geheeten te worden, vrouwe van Sancten, het gene de eenige eerlykheyd was die zy hadde behouden. Zy was dan van wille haer daer van te ontslaen, en niet meer te houden als eene hoeve tot onderhouding van haer huysgezin; en dat maer haer leven gedurende. Zy trekt naer Lobe met haere zuster: met voornemen van de voórzeyde eerlykheyd (die al haeren overschot was) voór een legael of gifte aen dit klooster te laeten. Aldaer gekomen zynde, hiel den portier hun tegen, zeggende dat geen vrouw-persoonen geoorloft was binnen te komen. Gudula dan keerde dadelyk weder: Reynildis, doór Gods ingeving, bleef dry dagen en dry nagten zonder eenig voedsel te nemen) gedurig biddende voór de poorte van de kerke.

Den derden nagt, terwylen de religieuzen sliepen, ging de kerk van zelfs open, deze H.

ging daer binnen, en wierp haer, de armen kruys-wys uytgerekt, met haer aenzigt tegen de aerde voor een Crucifix. Daer-en-tusschen luyden alle de klokken van zelfs; de religieuzen kwamen te choor, den Abt was verwondert ziende deze dogter ter aerde liggende: hy komt by haer en vraegt wie haer de poorte geopent hadde? Zy opstaende, en haere eerbieding getoond hebbende, zeyde dat zy geloofde dat God haer die gunst gedaen hadde: want dat niemand zyne hand daer aen gesteken hadde. Hy antwoórde: wie zyt gy? Heylaes! Heere zeyde zy ik ben eene arme zondaeresse, die uwe gebeden kome verzoeken. Mynen naem is Reynildis, dogter van Wirgerius die onlangs religieus van dit klooster gestorven is. Den Abt dede haer terstond eene eerbieding tot de aerde toe: roepende vergeeft ons het kwaed onthael dat men u aen onze poorte gedaen heéft. Ach! wie zoude u oyt in zoo slegt gewaed gekend hebben? Zy om tyd te winnen, en de zaemenspraeke over haere groote afkomste af-te-wenden, mynheer, zeyde zy hoort eens wat oorzaeke my hier heéft doen tot u komen, 't is om u te geven de plaetze Sancten, de gene ik ter eeren Gods, en vanden H. Petrus, patroon van deze Kerke voor een legaet laete. Zy stelde hun ter hand de brieven en besscheeden van de zelve eerlykheyd op bespreek, dat de hoeve daer zy op woonde, haer leven lang aen haer zouden blyven. Het transport of overlevering wettig gemaekt zynde is zy naer Sancten gekeerd.

hunne kaussen uyt, en vreéf den modder daer af; en diende hun voorts in alle, al of zy de minste der dienst-maegden geweest hadde.

Haer gebed en hiel by naer noyt op, zy bad geduerig of in haer kamerken, of in de kerk, ja zelf mag men zeggen, dat zy over al en in alle werk was biddende aengezien zy haer altyd eer aendagtig met God vereenigd hiel. Zy was het grootste deel van den nagt in beschouwingen en contemplatien, den geheelen dag wierd of in het zelve gebed of in werken van bermhertigheyd overgebrogt. Somwylen vervolgde zy haer gebed 24 ueren achtervolgens, zonder eenige rust aen haer lichaem of aen haeren geest te geven. Maer boven al en verheugde zy in geene plaetzen meerder als in de kerken, alwaer haeren God-delyken bruydegom *Jesus-Christus*, metter daet tegenwoórdig was. Aldaer was zy in alle god-delyke diensten tegenwoòrdig, in eene zoo gestadige gesteltenis, dat men zoude hebben geoordeeld, dat zy geduerig buyten haer zelven en tot God was op-geheven.

Zy hadde eene opregte moederlyke liefde tot de armen en zieke menschen, zy en liet kwalyk eenen dag voorby gaen zonder die te bezoeken in hunne hutte; het was altyd om den armen door milde almoessen te verligten, en de zieken te troosten, hun goeden moed gevende om verduldig te lyden, op dat zy hun zouden voegen naer den wil des Heere, de ziekte aennemende voor minnelyke bezoekingen die hy hun dede.

Zy bragt ook eenige zoetigheyd mede voor de gene die zonder etens-lust en walgagtig wae-

ren. Zy plasterde de geen die melacts, vol van etters en zeeren waren, zy maekte de beddens, keerde den vloer, etc.

Aengaende haere verstervingen die waeren boven maten heylig, zy vaste het geheel jaer, behalven zondaegs, en dat zoo streng dat zy maer s'avonds en at, zonder het minste te nutten in den geheelen dag; en deze eenige spyzinge was, zoo klyn en zoo schaers, dat alle haere geregten bestonten in wynig droog gersten brood met een glas fonteyn-water, wie zal niet bekennen, dat zulk een maeltyd meer bekwaem is om den honger te vermeerderen, als om het lichaem te onderhouden.

Zy droeg altyd op haer lichaem een rouw hairen kleed, zy ging 't somers en s'winters noyt anders als barrevoets Raekende haere disciplinen of kastydingen (de welke van dan af zeer in gebruyk waren van alle haer maegschap, konnen wy peyzen de zelve geweest te zyn van de H. Aye, haere nigte, van de welke men in haer leven beschreven vind, *dat het scheen dat zy haer liet voorstaen van staelof arduyn-steen te wezen; zoo vreedelyk doorkapte en kerfde zy haar armen en uytgerekt lichaem met slagen.* Heylaes! hoe dikwils en gaf haer kamer geenen weder galm van de slagen die zy op haer onnoozel lichaem dede vallen? Hoe dikwils en was den vloer niet besproeyt met haer bloed? laet ons nu eens haere rust aenmerken, die aen de gemakelyke menschen ook zal mishaegen. Zy [illegible] op een zagt pluymen bedde en 't en [illegible] met goude lackens, als zoo

§. XIII.

Haere reyze naer Jerusalem.

Wynigen tyd naer deze gifte gaf God haer in naer Jeruzalem te reyzen om aldaer te bezoeken de HH. plaetzen, gelyk de H Helena en de principaelste matroonen of vrouwen van Roomen, de H. Paula, de H. Eustachium en meer andere gedaen hadden. Zy ondernam kloekmoedelyk deze moeyelyke en gevaerlyke reyze met eenen knegt en dienst-meagt, en kwâmen daer gelukkiglyk aen. Zy bestede twee jaeren om dagelyks de 7 plaetzen of statien te bezoeken maer met wat teerigheyd en devotie bezogt zy den berg van Calvarien: want aldaer was het d t zy aenmerkte haeren Zaligmaeker aen het kruys stervende om het groot werk van onze verlossing te volbrengen Zy liet haer voorstaen den zelven te zien sterven; en naer alle wonden zyns liehaems te hebben aenbeden zoo stierde zy haere grootste devotie tot de gebenedyde ziele van haeren Zaligmaeker: dewelke zy aenschouwde als nog op de lippen, gereed om uyt zyn liehaem te scheyden. Heylaes! met wat vierige liefde offerde zy haer herte aen dezen Goddelyken haere ziele het aengenaem gepeys, het gene haer de ziele van bruydegom om hem daer in te vertrekken. O wat lieffelyke vlammen onstak in haeren Jesus voorsteld in 't midden haers herte! wie zoude konnen begrypen de wederzeydsche liefde en omhelzing van de ziele van Reynildis met haeren bruydegom Jesus? Ah! hoe bevond zy haer als gesmolten en veranderd in haren God! Ach! wat reden en had zy

alsdan niet om met den Apostel te roepen, *nu leve ik maer niet meer ik!* Is 't dat ik leve, is 't dat ik aenneme, ik en ben 't niet meer maer het is Jesus die in my leéft, 't is hy die myne ziel doet leven, die alle myne genegentheden bestierd, en die alle bewegingen myns herte regeerd.

Beminden lezer, wenscht gy eenige druppelen van de inwendige zoetigheden te smaeken, die de ziele van onze H. in deze gelegenthevd wegrukte? Leest met aendagtigheyd de opheffingen, die ik daerom in 't eynde vanditboeksken gesteld hebbe.

Naer dat de H. Reynildis op den berg van Calvarien hadde besteed den tyd dat Jesus aen het kruys hangende en lydende hadde geleéft, keerde zy naer het H. graf, van waer zy ontrent aen avond haer wederom tot haer gemeyn vertrek was begevende. Zommige schryven, dat dit was in de voórstad van Bethlehem, om het geluk te hebben, van een goed deel van alle de nagten in 't Stalleken over-te-brengen, alwaer den Zaligmaeker des werelds geboren is. Zy bezogt ook alle de merkelykste plaetsen van het land van Palestinen, die onzen Zaligmaker met zyne tegenwoórdigheyd, of eenige wondere teekenen hadde verheert, als wezende Nazareth by de rivier den Jordaen, den berg Thabor, etc. Ten lesten, op het eynde van 7 jaeren keerde zy weder naer Nederland met vermaerde Reliquien, die zy tot Jeruzalem hadde verkregen.

§. XIV.

Haer voorder leven tot Sancten.

Zy leefde nog eenige jaeren tot Sancten meer een goddelyk als menschelyk leven, tot dat de tydinge gekemen was, dat de hunnen tot de eerste paelen van Nederland waeren, wezende een goddeloos volk, zoo vreed en verwoed tegen de christene geloovige, dat Attila, hunnen Koning, zig *den geesel Gods* dede noemen. Alle de mensche beryden hun, om in de bosschen te vlugten, en zig in de sterke plaetsen te vertrekken. De borgers van Sancten praemden hunne Princessen ten uyterste met smeeken en weenen, dat zy zig zouden in eene verzekerde plaetze begeven, om de verwoetheyd van deze menschen, de duyvelen vreetheyd gelyk zynde, te mogen ontkomen, naer allen hun bidden en hunne traenen en konden haer geensinst bewegen te ontvlieden zoo schoone gelegentheyd, om voor Jesus-Christus te sterven. Heylas! zeyde zy, zal ik vreezen myn leven te laeten voor den genen die het zyne voor my heeft gegeven? Ach! wat verwyt zoude mynen rechter my doen in den lesten dag des oordeels, waer 't dat ik zulk een onredelyke flauwigheyd hadde bedreven? Neen, neen, dit is het minste dat ik aen mynen Zaligmaeker schuldig ben, van voor hem te sterven, aengezien hy op het Kruys stervende, my in ontallyke pynen is voorgegaen. Dit gezeyd hebbende, dede zy eene diepe eerbiedinge tot allen haer volk om hun haeren lesten adieu ofte af-scheyd te geven: en zy vertrok haer in de

Kerke, met Grimoaldus haeren Diaken, en Goudulphus, die naer alle gissingen haeren knegt moet geweest zyn op de reyze van Jerusalem. Naer haere mede gezellen genoegzaem gemoed te hebben om ter liefde van hunnen Zaligmaeker hun leven te geven, zoo stelde zy in haere grootste devotie gewoon was aen-te-nemen: zy spryde zig heel uyt langs de aerde voor den Autaer van de H. Quintyn, haere armen kruys-wys uytgerekt, haer uytgoeder herten bereydende en offerende alles ter liefde van haeren zaligmaker te lyden; maer met wat devotie? My dunkt dat ik haer zien, heel vierig van liefde, roepende, ziet ik ben hier mynen God, heel gereet om bloed voor bloed te vergieten, leven voor leven te geven. Mynen God, vergunt my, dat myne zonden my deze gelegentheyd niet en ontnemen, die ik van myne jonkheyd af met zoo grooten iever gewenst hebbe; mynen goddelyken bruydegom ik verzoeke en bidde u door allen uw bitter lyden, door uw dierbaer bloed, door uwe alderheyligste dood; en ik bezweire u, ô Maegt Maria, Koninginne van myn hert, door de doorsnydende weedommen, die u herte doorboort hebben, vergunt my dit voordeel, van voor dezen Autaer mogen geoffert te worden. Wel aen Reyneldis, God heeft uw gebeden verhoort.

§. XV.

Haere Martelie.

Eenen hoop Barbaren komen met alle geweld de kerke ingeloopen; zy komen tot de H Reynildis;

roepende met straffe woorden, wie zyt gy? Ende wat maekt gy hier? Peyst eens wat kloekmoedige ende wyze antwoord hier op gaf onze Heylige: ik ben christenen riep zy, voor leven en sterven: ik ben christene, ik aenbidde mynen God en zaligmaeker *Jesum-Christum*. Ongelukkige afkomste der christenen, riep eenen van hun, gy zult op dezen oogenblik sterven, oft uwen christum verloochenen. Ik zal sterven antwoorde de Heylige, is't dat mynen God my dit geluk wilt vergunnen maer het zal wezen voor mynen Jesus, die ik uyt het diepste myns herte beminne; die ik met heel myne ziele aenbidde, ende den welken ik geerne tot de dood toe zal voor alle de wiereld belyden te wezen den eenigsten God van Hemel en aerde. Op deze antwoord vielen deze razende nonden haer aen, gaven haer kaek-smeten; geeselden haer en sleyp en haer met den hairen door den slyk en modder.

Hier was't dat dit grootmoedig hert zig verneugde haer weerdig te zien, om met haeren Jesus te lyden. Ah! hoe offerde zy deze affronten en pynen aen den eeuwigen Vader te eeren van 't lyden ons zaligmaekers! hier op sleuden haer deze Barbaren binnen de kerke, tot voorden grooten Autaer: alwaer eenen van hun, haer het Crucifix toonende, riep: ziet gy dwaes schepsel hoe gy dadelyk voor de oogen van uwen Christus moet door myne handen passeren: gy zult bevinden, dat hy, nog liefde tot u, nog magt en heeft om u van de dood te verlossen. Zy antwoorde, hy zal my zyne liefde be-

toonen, myne ziel tusschcen zyne armen ontfangen, en die naer zyn ryk voeren; en hy zal zyne magt betoonen in my zwakke dogter, de kloekmoedigheyd ende magt te verleenen, van allen u-lieden geweld, en de dood zelve doen te veragten.

Ik laete my hier voorstaen te zien dien vreeden beul, (die deze onnoozele ziele onderneemt onstandvastig te maeken) haer met vlammende oogen, als eenen draek te bezien, in eene gesteltenisse die aen de vreetheyd zelve eygen is, nae 3 of 4 schrikkelyke lasteringen of blasphemien, zyn bloot zweert om hoog zwierende; maer de h. zynen zabel met een welgemoetheyd ende gerustheyd aenschouwende: O zweerd, segt zy, aengenaem instrument van myne dood hoe behaegelyk is 'tmy u te aenzien, gy zyt het die my van deze ellende ontslaen zult, om my in het eeuwig geluk te doen komen! Ende die my het hoofd af-houdende, met de oneyndelyke glorie zult kroonen, ô hoe wel gekomen zyt gy, ik kusse en omvatte u met alle myn hert, welk, gezeyd hebbende, ryk zy haeren hals en offerd haer hoofd: den Barbaer staet versteld ziende deze standvastigheyd, daer-en- tusschen de H. den slag verwagtende, sprak aldus haeren beminden bruydegom aen: 't is voor u mynen God 't is om uwer liefde dat ik myn leven gaen offeren: helpt my nu, het is tyd: ik bezweer u mynen Jesus door de bittere pynen, die gy voor my hebt geleden: door uwen H. doodstryd en door de schyndigen van uwe alderheyligste ziele, ontfangt mynen geest O Jesus myne liefde,

Jesus myne hope, O Jesus mynen al; den eul verkorte door het zweerd haer hoofd afouwende, haer gebed en haer lichaem.

Grimcaldus onderstond het zelve. Aengaende oudulphus zy doorsloegen zyn hoofd met dry roote nagelen, dweers door de hersenen. Deze reede Barbaren niet vergenoegd zynde deze 3 lag-offerhanden het leven benomen te hebben eden boven dien hun besten om hunne lichaemen met Kerk en al te verbranden: maer hun ewveld was te vergeefs, de lichaemen van deze 1. Princesse met haere gezellen bleven ter aerde gespryd liggende van 16 Julius af tot den 3 Augusti, ende hoewel in't heetste des zoners, als waneer het vleesch het eerst is verotenden, zoo hebben eventwel deze 3 lichaemen naer 23 daegen, ten minsten geenen onaengenaemen reuk of stank van hun oyt gegeven: ende zyn alzoo versch bevonden geweest, al oft zy geene ure gedood waeren: ende zoo het volk van hunne vlugting wedergekeert was, wirden zy ter aerde besteld, weynige dagen daer naer hebben zy door wondere teekens of mirakels uytgeschenen, onder andere, eenen die 7 jaeren met eene geslagentheyd hadde te bedde gelegen (zonder eenig lit te konnen voeren) hoorde deze stemme klaerlyk ende bescheedelyk uyt den Hemel tot hem zeggende, gaet naer Sancten eeren de H. Martelaeresse Reyneldis, en gy zult genezen ende gezont worden. Hy dede hem daer naer toedraegen, ende alleenelyk het graf van deze H. aenraekende, roerd hy zyne voeten, stek de handen naer den

Hemel op, ende van blydschap springende, riep hy ik ben genezen! ik ben genezen! en hy wierp hem plotzig met zyn geheel lichaem op het graf het zelve duyzent mael kussende, en roepende: Groote Heylige Reyneldis, gy hebt my genezen, ah! hoe zal ik u al myn leven dankbaerig wezen! en bynaer den heelen dag in de kerke gebleven hebbende om zyne Weldoenster te bedanken, keerde hy te voet ontrent den avond naer huys, roepende over den weg tot alle de gene die hem ontmoeten, het is de H. Reyneldis die my heeft genezen. Dit Mirakel heel het land door verbryd zynde, wirden vele kranke ellendige menschen beweegd om deze Heylige te gaen eeren. Vele blinde; kreupele in handen of voeten, en stomme, wirden aldaer geholpen, gelyk ook zommige van de peste oft andere kwaede kortsen ende zicktens geraekt zynde, zelfs ook de bezetene wirden aldaer velost.

§. XVI.

Haere Canonitatie.

Den Paus genoegzaem van de Heyligheyd van de Princese Reynildis zynde verwittigd, en ook van de mirakelen die in haer te aenroepen gebeurden, dede haer cononizeren, en daer naer in 't jaer 866 heeft Joannes den X, Bischop van Cameryk, van twee andere Bischoppen geholpen zynde, in de tegenwoordigheyd van alle den Edeldom, en het volk daer ontrent woonende, de Reliquien van deze Heylige buyten de aerde verheven, en in eene zilvere Kasse, tot eerbieding van alle

geloovige, uytgesteld. Geelaerd den 33 Bisschop van Cameryk, dede haer vervoeren naer eene uytschynender en eerelyker plaetze die zegelende met zynen zegel.

In 't jaer 1170 heeft Joannes den Abt van Lobe, de voorzeyde Reliquien voor alle herten ten toon gesteld, en legde die in een eerlyke kasse in de tegenwoordigheyd van vele getuygen.

Zy zyn alnog onderzogt geweest in 't jaer 1352 door Peeter den Abt van Lobe, en ten lesten in 't jaer 1601 door zyne Doorlugtigheyd den heer Van der Burg, Art-Bisschop van Cameryk. (*)

De Canonizatie ende veranderinge van plaetzen gaven eene wondelyke eerbieding tot deze Heylige, en betrouwen aen alle de naer burige menschen, die eenige kranheden hadden. Maer door de onnoozele Heylig-schenderye van eenen vremden Jongen, die het hoofd van deze Heylige weggenomen hadde, wierd zy in Duytsland zoo vermaerd als in Nederland.

§. XVII.

Eenen bezetene die door het aenroepen van deze Heylige verlost word.

Eenen Jongen uyt Duytsland ontrent den Rheyn, van doorlugtigen huyze, om eenige mi-

(*) Zy wierden door de zorgvuldigheyd van G. P. J. JACQUET, Pastoor van Saintes, alnog bezigtigt, wedergeplaest en wedergezegeld in eene nieuwe reliquie kas, den 19 november 1801, door den erweerden heer Fransman, deken en Pastoor tot Lombeek-Onze-Lieve-Vrouwe, tot dit eynde afgezonden door 't groot vicarisschap van Mechelen.
Zie het Proces-verbael.

snoeghe van zyne ouders geloopen, kwam by geval tot Sancten in Henegouw aen, alwaer hy dienst nam by eenen preester die in de kerke aldaer eenig bewint hadde. Dezen Jongen aen wie bevolen was dagelyks de kerk te sluyten, en ontsluyten, en diergelyke andere kleyne diensten voor zynen meester te doen, wist door zyne vlytigheyd desselfs genegentheyd en gunst te winnen Op eenen nagt dan, zynen meester den Priester elden naer-toe gegaen zynde, ging dezen jongen binnen de kerke, en brak eenen hoek van de Reliquie-kas af, en het hooft van deze II Martelaeresse daer uyt: het welk in eenen doek gewentelt hebbende vlugtende met dezen II. Schat naer zyn Vaderland: den Vader ende Moeder van dezen Jongen waren zeer blyde, zoo zy hun kind zagen, die zy voorzeker meynde veloren te hebben Maer deze vreugd veranderde wel haest in eene droeve wanhope; wat den duyvel was terstond in dezen klynen dief gekomen: de oogen dreyden hem in zyn hoofd, hy schuymbekte en tierde afgryssely k, hy tempesteerde, hy blasphemeerde of lasterde, hy vervloekte zyne ouders. Eyndelyk, den duyvel sprak, en vorzekerde dat God hem het bezit van dezen Jongen vergunt hadde, om dieswille hy het hoofd van de H. princesse, Maegd ende Martelaresse Reynildis, gestolen had; ende dat deze Reliquie was in zyn maeltien oft paksken, waer in zy het zelve met een boeksken van haer leven ende verhael van eenige Mirakelen, die tot Sancten in henegouwe op haer aenroepen gebeurt

waeren bevonden; de Ouders vielen op hunne knien, en beloofde eene Kerke te bouwen op hun land, ter eeren van God en van de H Reynildis, met een klooster van maegden, die daer dag en nagt den Lof-zang van God, en van zyne H. Dienst-maegd zouden zingen. En zoo dadelyk schreenwde den duyvel met een afgryselyk gehuyl dat de H. Reynildis hem dwong zynen buyt te verlaeten. De kerk word gebouwd, het klooster gestigt, het H. Hoofd in eene kostelyke kasse geleyd en den vader en moedor doen zich by de kerk eene wooning timmeren, om God en de Heylige al hun resterende leven te dienen. Den zoon veranderde zyn manieren van leven, en voegde hem voórts zeer gestigtig en dankbaerig tot zyne verlosserse. En die plaetze wierd naermaels Santen geheeten, gelyk die in Henegouw, alwaer haer H. lichaem is rustende. Het is in deze twee plaetzen bezonderlyk; dat deze H. toont, tegenwoórdig zoo wel als eertyds, de magt die God haer gegeven heeft over alle de kwaelen die wy hebben genoemt: en het getal der ellendige menschen, die men by-naer dagelyks van alle gewesten daer naertoe ziet komen, kan tot eene vaste getuygenisse dienen, dat zy helpt alle de gene, die haer met opregt betrouwen in die plaetse aenroepen die door haer leven en haere glorieuze Martelie geweyd is.

Opheffing of Gebed tot de H. Reynildis.

Engelsche maegd en onverwinnelyke martelaeresse H. Reyneldis, die u hert en geest aen het gebed, u lichaem aen alle strengigheden, u goed aen den armen en u leven aen de martelie hebt overgegeven, en de gedagtenis van uwe deugden aen alle de menschen tot een voorbeeld van een volmaekt leven gelaeten hebt, volgens uwe liefde tot alle allendige menschen, volgens de magt die God u heeft gegeven, aenziet ons van boven uyt den Hemel, daer uwe verdiensten u hebben verheven, en alzoo gy niet op en houd van u ongelyk te maeken door ontalyke genezingen van lichamelyke ziekten, strekt ook de zelve bermhertigheyd tot aen onze ziele; maekende uwe magt eensgelyks over onze geestelyke kwaelen uytmuntende, van welke door een (als alzoo geschikt ongeluk) het perykel van de menschen zoo veel te minder gehagt word, als hunne uytomste te meer te beklagen is; want hunne pesten, hunne kortsen, hunne geraektheden en andere doodelyke ziekten, zyn hunne hooveerdigdeyd gierigheyd, haet en nyd en haestige gramschap, hunnen agterklap, hunne lekkerheyd, hunne onzuyverheyd en andere gewoonten van ongeregelde genegentheden die onze gezontheyd krenken, en onze ziele dooden. Toont dan uwe bermhertigheyd, ô groote Heylige, en de magt van uwe gebeden, opdat wy de zelve door uwe goetheyd mogen in onze ziele gewaer worden, de welke gy toont over de lichaemen van alle de gene die u aenroepen,

GEBED.

Gemaekt op de eerste devotie, die de H. Reneldis, *haer heel leven gehad heeft tot den stervenden* Jesus, *namentlyk als zy was biddende op den Berg van Calvarien voor een Crucifix. Maer boven al in den lesten stryd van haer leven, het gene zy door de Martelie eyndigde. Ieder za zig van dit Gebed konnen dienen, om tot eens gelukkige dood te geraeken.*

O Minnelyken Jesus, ik laete my voorstaen u nog tegenwoordig aen het Kruys te zien hangen, op het welke gy tusschen de ongeloovelyke pynen uwen gebenedyden geest hebt gegeven; ik aenbidde u uyt den grond van myn herte, en tusschen de bespottinge en lasteringen die de Joden tegen uwen eerweerdigsten Persoon hebben uytgespogen. Ik beleyde opentlyk, dat ik u herkenne en eere voor mynen God, mynen oppersten Heere, mynen schepper, ja mynen Verlosser. Ik aenbidde uwe gebenedyde Menscheyd, zoo onmenschelyk gehandelt, ik aenbidde door hakkelt en verplettert Lichaem, uwe ontschaekte Gebeenten, uwe doorkerfde Zenuwen, uwe doornagelde Handen en Voeten. Ik aenbidde u Hoofd met een doorne Kroone doorboort, uwe Oogen vol traenen, uwe Tonge met galle gelaeft, en u heel Lichaem met bloed overgoten, boven al aenbidde ik het bedrukt hert van mynen stervenden Jesus, ik aenbidde u, ô myne ziele in uwe aldergrootste droefheyd en bitterheyd; gebenedyden doodstryd van mynen God, leste tranen van zyne oogen, de leste zugten van zyne benauwde borste, de leste klopinge van zyn herte, uyterste benauwtheyd zynder ziele; den lesten oogenblik van zyn leven, en den eersten van zyne alder-heyligste dood. Ik aenbidde u als zyn e den opregte oorspronk en oorzaeke van onze verlossinge. O barmhertigen Jesus! opent nog eens uwe oogen, om den ellendigen staet van myne ziele te aenschouwen; maer met de zelve uytkomste met de welke gy den H. Petrus aenzien hebt, als hy gevallen was. Goddelyke ooren, verhoord myn gebed; gelyk gy verhoord hebt het gebed van den goeden Moordenaer, op dat ik in de ure mynder dood

mag hooren die zoede woorden: *heden zult gy my in 't Paradys zien.* O Bermbertigen Jesus, door de uyterste droefheyd van uwen lesten dood stryd, door uwe bittere dood; zyt myne ziele genadig, in dien lesten oogenblik als zy uyt het lichaem zal scheyden naer de eeuwigheyd, dat u dierbaer Bloed my in dien oogenblik zuyvere: dat uwe droefheyd my trooste; dat u Kruys my beschazme; en dat de openinge van uwe Zyde my diene tot eenen toevlugt, en dat zy my verleene naer myne dood, den ingank tot de eeuwige Glorie, die gy my verkregen hebt door u dierbaer Bloed, en uwe alderheyligste Dood. Amen,

Ad majorem Dei, Beatissimæ Virginis Mariæ Josephi, *etc. Sanctæ Virginis etc. Martyris* Reynildis *Gloriam, etc. Fidelium defunctorum Solatium. Amen.*

APROBATIE.

Wy permitteren, dat men deze korte Beschryvinge van het Leven van de H. REYNILDIS, uyt het Fransch in het Nederduyds overgezet, zal mogen drukken. Gegeven tot Brussel, den 15 July 1705.

H. J. VANSUSTEREN,

Vicarius Generalis.

BIBLIOTHECA SS. REDEMPTORIS.

Ad S. Mariam Magdalenam.

BRUXELLIS.

Armarium
Series
Numerus

MISC
26

674385-T
11 SE 17

Den 2den Sinxen
dag is Sibens
Jossie vertroffen
mijn Sinternelle
Waer het A. Lyhaem
de A. Braijnidis
Reisende is onze
Kerk Sinterel ofte
5 quartiers bijten
de Stede Notre
Dam de Halle
pastore Mensch fra
man ofte wael in
Lijne hant van Sab